

January 17, 2017

De Rechtbank Oost-Brabant heeft onlangs vonnis gewezen in een zaak over een specifieke regeling in de algemene voorwaarden van een advocatenkantoor. In de litigieuze bepaling werd de cliënt het recht ontnomen om vergoeding te claimen voor schade waarvoor het kantoor aansprakelijk zou zijn¹. De vraag kwam op of deze regeling stand kon houden. Deze vraag speelde tegen de achtergrond van een niet-betalende cliënt, wiens advocaat er op het laatste moment voor koos om zich van de zaak te onttrekken. Zijn cliënt (voor wie zich geen nieuwe advocaat stelde) kreeg hierop een akte niet-dienen en trachtte in onderhavige procedure (aldus?) geleden schade te verhalen op zijn ex-raadsman.

De voorgeschiedenis

In 2010 was een geschil ontstaan tussen een schuldenaar (A C.V.) en een schuldeiser (B). Kort gezegd vorderde B uit hoofde van dat geschil een bedrag van 2,4 ton (vermeerderd met rente en kosten) van A C.V. in welke procedure ook diens beherend vennoot (de heer A.) en de B.V. waarvan de heer A. directeur was werden gedagvaard. Mr. S. stelde zich als advocaat namens de gedaagde partijen (hierna gezamenlijk: A c.s.).

De algemene voorwaarden van het kantoor van mr. S. (hierna: het kantoor), die aan A c.s. waren verstrekt, hielden onder meer het volgende in:

“Artikel 6

Onverminderd het bepaalde in artikel 6:89 BW[de klachtplicht], vervalt het recht op schadevergoeding in ieder geval 12 maanden na de gebeurtenis of het nalaten waaruit de schade direct of indirect voortvloeit en waarvoor (...) [het kantoor] aansprakelijk is. (...)

Artikel 15

(...) Behoudens bijzondere omstandigheden en behoudens de Advocatenwet en de gedragsregels (...) heeft (...) [het kantoor] het recht om bij niet betaling van de opeisbare declaratie(s) haar werkzaamheden op te schorten c.q. te staken, zonder dat zulks tot enige aansprakelijkheid leidt bij (...) [het kantoor].” [toevoegingen: FdS]

Hangende de procedure tegen B heeft het kantoor A c.s. enkele malen gemaand tot betaling van openstaande facturen voor verrichte werkzaamheden. Vlak voor de roldatum waarop de conclusie van antwoord genomen moest worden, waarschuwde mr. S. de heer A. nog dat hij niet aan het stuk kon beginnen zolang A c.s. de openstaande facturen (ad circa EUR 34.000,-) niet had betaald. Het bleek tevergeefs. Mr. S. onttrok zich uiteindelijk als advocaat; de rechtbank verleende akte niet dienen en de vordering van B werd toegewezen.

Het kantoor weigerde de opdracht van A c.s. om hoger beroep in te stellen tegen het vonnis. Een ander advocatenkantoor aanvaardde deze opdracht wel, maar verzuimde het beroep in te stellen waardoor het vonnis kracht van gewijsde kreeg.

De procedure tegen het kantoor

A c.s. vorderde in de procedure tegen het kantoor onder meer een verklaring voor recht dat (artikel 6 en 15 van) de algemene voorwaarden van het kantoor onredelijk bezwarend waren en vernietigd c.q. buiten toepassing gelaten moesten worden. Ook vorderde A c.s. een verklaring voor recht dat het kantoor toerekenbaar tekort was geschoten in de overeenkomst van opdracht met A c.s., althans niet had gehandeld als een redelijk bekwaam en redelijk handelend opdrachtnemer/advocaat. Op die grondslag vorderde A c.s. tevens schadevergoeding ter hoogte van het aan B uitgekeerde bedrag. Het kantoor vorderde in reconventie betaling van de openstaande facturen.

De rechtbank overwoog dat artikel 6 van de algemene voorwaarden inderdaad onredelijk bezwarend was, waarbij onder meer het volgende in aanmerking werd genomen:

- het beding was eenzijdig door het kantoor opgesteld;
- het kantoor was een professional op het gebied van juridische dienstverlening;
- A c.s. moest daarentegen als juridische leek worden beschouwd;
- tekortkomingen tijdens het kantoor zouden niet steeds binnen de in artikel 6 gestelde termijn aan het licht komen, nu A c.s. en het kantoor een langjarige relatie hadden en er een zekere mate van afhankelijkheid van A c.s. ten opzichte van het kantoor bestond.

De rechtbank vernietigde artikel 6, nu aldus de belangen van A c.s. in verhouding tot de belangen van het kantoor door deze bepaling onevenredig werden getroffen. De rechtbank liet artikel 15 daarentegen in stand, nu de belangen van A c.s. daardoor niet onevenredig werden getroffen en de wet het kantoor reeds een opschortingsrecht toekende; de rechtmatige uitoefening daarvan leidt niet tot aansprakelijkheid.

De rechtbank overwoog voorts dat A c.s. zijn stelling dat indien mr. S. andere argumenten zou hebben aangevoerd in het buitengerechtelijke traject jegens B, B ervan zou hebben afgezien om een procedure te starten, onvoldoende onderbouwd had. Bovendien zou dat enkel tot gevolg hebben gehad dat A c.s. in een procedure was betrokken – en niet (per sé) dat A c.s. schade zou lijden. Verder was er inderdaad geen verweer gevoerd door mr. S. en was dit in aanmerking genomen bij de toewijzing van de vordering van B. Echter, de rechtbank interpreteerde de stellingen van A c.s. zó, dat de schade het gevolg zou zijn van het feit dat er geen hoger beroep zou zijn ingesteld². Om die reden kon het niet indienen van de conclusie van antwoord geen grond zijn voor toewijzing van de gevorderde schadevergoeding. Nu het kantoor de opdracht tot het instellen van hoger beroep niet had aanvaard, kon er ook geen sprake zijn van een tekortkoming in een verplichting tijdens het kantoor tot het instellen van hoger beroep. Eén en ander leidde ertoe dat de gevorderde verklaring voor recht en de vorderingen tot betaling van schadevergoeding werden afgewezen.

De rechtbank heeft mijns inziens terecht overwogen dat artikel 6 van de algemene voorwaarden onredelijk bezwarend was – waarbij ik mij afvraag of de uitkomst anders was geweest als A c.s. over juridische kennis beschikte en dus geen ‘juridische leek’ was. Naar mijn idee zou de uitkomst dan hetzelfde moeten zijn, nu naar mijn mening in de belangenafweging meer gewicht moet worden toegekend aan de overweging van de rechtbank dat tussen advocaat en cliënt een vertrouwensrelatie bestaat – en tekortkomingen van de advocaat zodoende pas geruime tijd later aan het licht kunnen komen, als de advocaat daarover zwijgt.

1. Rechtbank Oost-Brabant 23 november 2016, ECLI:NL:RBOBR:2016:6504.↩

2. Uit r.o. 4.4.1 van het vonnis blijkt echter dat A c.s. stelde schade te hebben geleden doordat het kantoor had geweigerd een conclusie van antwoord in te dienen, althans hoger beroep in te stellen. Hoe het ook zij: indien A c.s. zou hebben gesteld dat de schade (enkel) was geleden doordat mr. S. niet van antwoord had gediend (en zich op een cruciaal moment had onttrokken van de zaak), bestond de mogelijkheid om de uitkomst daarvan in hoger beroep te herstellen. Aldus kan ook het feit dat geen conclusie van antwoord is genomen niet als directe oorzaak van de geleden schade worden aangemerkt.↩

Your Key Contacts

Cornélie Arnouts

Partner, Amsterdam

D +31 20 795 34 96

M +31 6 50 21 39 68

cornelie.arnouts@dentons.com